

SZENTES és VIDÉKE

VEGYES TARTALMU LAP

Megjelen vasárnap és csütörtökön reggel.
Előfizetési ár
egy negyedévre 1 forint 25 kr., félévre 2 forint 50 kr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
I. tized 265. szám, özv. Fried József né urné házában, hová a kéziratok címeződök.

Hirdetések
és nyitítéri közleményeket a kiadóhivatal mérsékelt árjegyzék szerint számít.

Bolygó tüzek.

Szentes, 1890. márc. 2.

Vannak nálunk bizonyos közéleti kérdések, melyek egy-egy létesítendő alkotással állva kapcsolatban, bizonyos időközökben rendszeresen fel-felvetődnek épp úgy: mint ahogy bizonyos éjszakákon csap ki a láng — a babonás néphit szerint — az elátkozott rejtett kincs rejtekhelyén.

A közélet bolygó tüzei ezek. Keletkeznek hirtelen, amikor bármi esemény alkalomszerűvé teszi az elővonszolásokat és — elenyésznek épp oly hirtelen, amint megféleltek feladatuknak, mely abból áll, hogy mint mézes madzag húzatnak végig a közönség ajakán

Ilyen bolygó tűz a városház építésének kérdése is. Kívillan a homályból, fel-felvetődik olykor, hogy fényével egy pillanatra tűndököljön, vakitsa s aztán egyszerre kihamvad, hogy alkalomadtán ismét kivillanjon.

Az alkalmat, hogy most ismét napirendre került ez a kérdés — a Haris örökösöknek köszönhetjük, kik eladásra hirdetik piactéri házukat, mely egyike a város legszebb és legnagyobb területű házhelyeinek és mint ilyen, kiválóan alkalmas egy díszes középület emelésére.

A telek megvásárlására egy konzorcium van alakulóban, amelynek az a célja, hogy e helyen díszes emeletes szállodat, földszintjén boltelhelyiségeket emeljen.

Ez ellenében aztán a „Szentesi Lap” felveteti a bolygó tüzet, a városház építésének kérdését és azt mondja, hogy — *amidőn a Haris-telken egy szálloda-épületet képzelnék, ugyanakkor önként támad fel bennünk a gondolat, hogy nem sebb volna-e ott azt a városházat látni, melynek építésével örök időtartamig úgy sem várhat már Szentes város közönsége.*

Hát ebben sok figyelemreméltó van. Csakugyan önként jönnek a városház építésével kapcsolatos gondolatok, mikor a Haris-örökösök hirdetését látjuk s önként mérlegeljük az esélyeket, melyek a városház-építésre talán soha sem voltak oly kedvezők, mint éppen e telek árúbocsátása alkalmával, mikor ezzel kapcsolatosan arról értesülünk, hogy megvételére egy konzorcium van alakulóban.

Csakhogy gondolataink egészen más irányban keressék a városház-építés nehézségeinek sikeres megoldását, mint lapársunk cikkirójának gondolatai és hízeltünk magunknak azzal, hogy az az irány, amelyben mi keressük és

meg is találjuk a megoldást, Szentesre minden tekintetben előnyösebb. Előnyösebb anyagilag és szépségeti szempontból egyaránt, ahogy azt alább ki fogjuk fejteni.

A Haris-örökösök ugya is, áruba bocsátják házukat. Szándékuk komoly voltában nincs okunk kételkedni, mert hirdalpig is hirdették.

Egy konzorcium van alakulóban, melynek célja: ezt a teleket megvenni, a rajta levő dísztelen saroképületet lebontani és az egész telek helyén egy — a mai kor igényeinek megfelelő — modern, díszes szállodat építeni, melynek földszintjén ezenkívül boltelhelyiségek is volnának.

Kétségtelen, hogy ez az eszme életrevaló; bizonyos, hogy a konzorcium tőkebefektetése egészséges vállalat, mely az illető vállalkozóknak megadja a tisztességes hasznot.

S már most, feltéve hogy ez a konzorcium megalakult, megvette a teleket, nyomban felépíti a szállodat, mely piactériünknek ezen most dísztelen oldalát egyszerre kiemeli a porból és díszessé varázsolja; feltéve, hogy mindez így következik be: mi történik akkor?

Az, hogy abban a pillanatban, amint ez a dísztelen épület eltűnik pi-

TÁRCA.

Gróf Andrassy Gyula életéből.

(Folytatás.)

III.

Hogy lett Andrassy miniszterelnök.

A képviselőház 67-es bizottsága befejezte munkálkodását: a kiegyezés módosított papírján már meg voltak állapítva s csak azok gyakorlati keresztülteltele volt még hátra. Első sorban az önálló, felelős minisztérium megalakításáról volt szó. Az egyes szakminisztériumok élére, az ország utolsó 30 évi történetének legkiválóbb férfai voltak kiszemelve és a közvélemény által ilyenekről telkesedéssel fogalva. Ki másnak kezére bízhatták volna a nemzet legideálisabb ügyének, a vallás és közoktatásügynek vezetését, ha nem az egész művelt világ által ismert és elismert költő-bölcsész: *Eötvös József* a? Mint pénzügyminiszter, *Lónyai Menyhért*, az első magyar takarékpénztár és földhitelintézet értelmi szerzője, a kiváló publicista és parlamentári erő állt ellenjelölt nélkül; a ravasz örmény, *Gorov* mint kereskedelmi miniszter, a duszgázad, szabadlövű *Festetics György* gróf, mint ő felsége személye körüli miniszter, önként jöttek számításba, valamint *Deák Ferenc* kebelbárátja, az erdélyi *Mikó* gróf a földmivelési és *Wenckheim* gróf a belügyminiszteri állásban. Az elnökség és igazságszű természetesen

nem juthat osztályrészül másnak, mint „a nemzet telkésmeleg”, a hazafiak legbölcsebb és legigazságosabbikának, a szerény kehidai polgárnak, *Deák Ferenc*nek.

Igy vette egész világ. Csak a kehidai egyszerű polgár nem akart mítsem hallani hivatal és méltóságáról, csak ő akart pusztán egyszerű polgár maradni!

Csakhamar tulsivára is vergődött annak helyes felismerése, hogy bűn volna ezen, egész Európa által csodált és tisztelt erény és bölcsesség-kincsét a köznapi bürokrata üzelmekben szétforgácsolni, elkoptatni. S az igazságügyi tárca csakhamar meg is találta emberét az alapos tudomány, ritka becsületos *Horváth Boldizsár*ban. De ki álljon az így megalakult kabinet élére?

A haza bölcsé *Andrassy Gyula* grófnán jelölte meg azt a providenciális férfit, akire akkor, abban az időben a legkevésbé gondoltak. És valóban voltak, akik ezt el-leneztek. Magyarországnak a munka minisztériumára van szüksége, így hangzott az el-lenvetés, egy minisztériumra, mely a sok százados omladékok eltakarítva, a beláthatatlan terjedelmű kopár mezőt, veritékes arccal ültesse be tapasztalatai és tudásával.

A munka minisztériuma itt van, viszont *Deák*. Itt vagy te, *Józsi (Eötvös)*, itt van *Menyhért (Lónyay)*, itt *Bódi (Horváth)* és itt mind a többiek. De a munkásoknak egy fő, egy vezér kell, ki felelős és kifele tiszteletet és becsületet szerezzen munkájuknak. Mi és meg jó lesz Magyarországnak oly miniszterelnökre van szüksége, aki erős

lábbal képes fellépni a bácsi kövezeten, ki a bécsi galleróknak (itt neveket nevezett, melyeket természetesen elhalgatunk) és jó bürokratáknak, hi kell szellemével és dacos voltával imponálni képes. És erre senki sem olyan alkalmas, mint Gyula.

Az ellenmondás elnémult és köztudomású, hogy a haza bölcsének előrelátása, *Andrassy* 13 évi kormányzása alatt mily nagy mérvben bizonyult valósnak. Mikor a nagy közönségnek tudomására jött *Deák* választása, még akadt ugyan nem egy, aki kétkedve fejtet csóvált s így alkalomszerű, ha itt olyan pikáns részletet idézek fel, amely a providenciális férfit szellemes és dacos voltól, de egyuttal gallér gondolkodású is a legelősebben tünteti föl.

IV.

Politika és haj-ek.

A bécsi kiegyezési közlöny, a „Debatte” felelős szerkesztője: *Geis Mór* (később *Ludassy*) tulajdonított *Deák Ferenc*nek, vajjon igaz-e hogy *Andrassy Gyula* gróft szemelte ki a miniszterelnökségre?

Deák természetesen igenlen felelt és viszont kérdezte a hirdalprótól: vajjon mi kifogása lehet e kandidáció ellen?

— Positiv ellenvetésem egyáltalán nincs; vélte ez kedélyesen, de . . .

— Nos, miéle, de? Ki vele! Halljuk!

— Hát, őszintén megvallva, — hiszen lehet hogy csak ostoba előítélet az egész — de én ugyan vélem, hogy az olyan fejben, melyen a gyűlöltött fűtök köspátt van-

aeterinikról és egy modern, díszes épületnek ad helyet: szerepét, azt a dísztelen szerepét egyszerre a város mai vendéglő épülete veszi át. Az válik a piactér viskójává, az ékeltelenti el az egésznek kedvező benyomását, mint ahogy egy éles, rikoltó hang megrontja a harmónikus éneket disszonanciájával. S belökvetkezik még az is, hogy az a városi vendéglő-épület — mint ilyen — értéktelenné válik, melyet most — jobb híján kénytelenek vagyunk ugyan látozni, de amely bizony akkor, mikor egy kellő komforttal berendezett díszes szállodánk lesz, kongani fog az fressségtől.

A közel jövő íly képét alkotva képzeltünkben, a városüzépítés kérdése is rögtön más alakot ölt.

Elgondoljuk, hogy tényleg azoknak van igazuk, akik azt tartják, hogy a városnak magának is van elég telke városház-építéshez és csakugyan nincs semmi szükség arra, hogy akár 40 ezer forintért, akár olcsóbban telket vásároljon e célra, főleg pedig semmi szükség sincs arra, hogy fellépésével, a *Haris-örökösökkel* való esetleges alkubocsátkozásával, gátul vessa magát közbe ama konzorcium létesítésénél, mely e körülmény folytán kedvet veszítve, elejtene a házvétel eszméjét.

Mert könnyű előre jósolni, hogy az esetben, ha a város komoly vételkedvű látják, a *Haris-örökösök* rártatásabbak lesznek a telek árában, könnyű megjósolni, hogy azok, akik a konzorciumot megakarják alakítani, abban a pillanatban egyszerűen visszavonulnak az alkutól és elejtik az eszmét, nem lévén semmi kedvük leítációba bocsátkozni az alkunál, a várossal, mely bővebben kölhethet, mint egy — első sorban haszonra törekvő vállalat.

Igy mérlegelve a dolgokat, most már nagyon egyszerűvé válik a helyzet. A körül fordul meg az egész: vajjon előnyösebb-e a városra az, ha itt egy egészséges konzorcium alakul, mely

versenytárs nélkül állva mindenestre elősőbban veszi meg azt a telket, mint ha versenytárral kellene megküzdenie — miután megvette, helyére egy díszes, emeletes szállodát épít és ezáltal a város mai vendéglő-telkét felszabadítva eddigi rendeltetésétől, városház-telekké alkalmassá teszi? — Vagy az-e az előnyösebb, hogy a város vegye meg drága pénzen a *Haris* telket, városházát építsen helyére és mai vendéglő-helyiséget továbbra is ilyenül hagyja meg, továbbra is elékteleníve vele piactérünket?

Azt hisszük, e kérdés eldöntése még vita tárgyát nem képezheti. Nem, még akkor sem, ha anyagi oldalát, amál kevésbé, ha szépészeti oldalát tekintjük.

Piactérünk egyszerre válik díszessé. A *Haris*-ház helyen egy díszes, emeletes szálloda áll, a mai vendéglő helyén pedig egy szintén díszes városháza, melyben alól a földszinten, az épület kedvező fekvésénél fogva még mindig lehet bőven anyai bálhelyiség, amennyinek évi bérösszege a vendéglős által ma fizetett évi bérösszegért kárpótlást nyújt.

És ami fő: ez a telek a városé ma is. Nem kell drága pénzen megvenni, mint a *Haris*-házat; általában nem kell érte semmi egyebet tenni, csak nyugodtan bevárni az eseményeket, sőt oda hatni, hogy ez a konzorcium tényleg megalakuljon és versenytárs nélkül álljon a vásáron.

Mikor az események már oda fejlődtek, hogy az örökösök eladási szándéka komoly, mikor látjuk, hogy a konzorcium is komolyan van alakulóban és kedvvel működik a vétel megvalósításán; nincs okunk egyszerre égetően foglalkozni a városház-építés kérdésével.

Mert ilyen viszonyok közt rövid ideig még bizvást maradhat az, ami eddig volt: *felvillanó halgyőző tűz*.

nak elváasztva nem, valami sok államférfiúi bölcsesség láthat.

— Valóban gyerekes előítélet, vélte *Deák* és ezzel más tárgyra terelte a beszélgetést.

Hónapok teltek el azután, *Gans Mór* *Andrássy* Gyula gróf előterjesztésére, ő felségétől magyar nemességet nyert és osztálytanácsosi ranggal kiueveztetett a magyar kormány hivatalos sajtóirodájának főnökevé.

Egy reggelen, a sajtóiroda főnöke szokásos napi jelentését tette a miniszterelnök-nél. A miniszter elnök ez alkalommal ismét több hét elmulasztott és felhalmozódott munkáját végezte el egy éj folyamata alatt és öllökődés közben fogadta a sajtó iroda főnökét.

A jelentésben az angol hírlapokig had-ladnak, melyek épp akkor lelkesült dics-himnusokat zengtek a magyar miniszterelnök fölött. *Andrássy* épp a tökör előtt állt és fésülködött; aztán hirtelen visszafordulva, ajkán máliciózus mosolyjal mondá:

— Látja *Ladassy*, ezek Londonban már régóta személyesen ismernek engemet és jól tudják, hogy középüött választom el a hajamat.

— Kegyelmes uram, aki hosszabb idő óta ismeri kegyelmeségedet, annak az nem is árt; felett — hirtelen feltalálva magát az iró.

Deák, ki mindég szerette az ártalmatlan ingerkedést, azon melegében közölte *Andrássy* val annak idején *Ladassy* eredeti haj-éki kritikáját. Ez azonban legkevésbé

Alispáni évnegyedes jelentés. (folytatás.) Atterve most már az adminisztráció egyes ágazataira:

I.

A közegészségügyi viszonyok tekintetében a feljött időszak, a lenne uralgott többféle járványbetegségek következtében határozottan kedvezőnek mondható.

A december hó közepén feltepet influenza-járvány, bár általában enyhe jellegű volt is, nem ritkán, különösen a zsege és hajott korban levők között veszélyes megbetegüléseket okozott.

Feltepet és uralgott járványszerűen a kanyaró és vörheny betegség is, melynek pusztítása a gyermekek különben is nagy arányú halálozását még inkább növelte.

A kanyaró betegség különösen Szentes városában és Hllogos községben uralgott nagy mérvben, a mely helyek közül az előbbiben megbetegült 372 gyermek, — ezek közül meggyógyult 349, meghalt 23, utóbbiába pedig megbetegült 153, meghalt 10 gyermek. A járvány megszunt Szentesen január végével, — Horgoson pedig december hó végével.

A vörhenybetegség Csongrádon járvány szerűleg jépet 161, a hol is megbetegült 68, meggyógyult 47, meghalt 22 gyermek. — A járvány megszunt december végével.

Feltepet még a vörheny betegség, azonban csak szorványosan, Tees és Fabian-besbényen községekben is.

A helyenkortok közül a vármegye területén a hórigb és a télidőb a szokottnál nagyobb mérvben fordult elő, s többé nagy számu eseményben halálos kimenetellel végződött.

A múlt, belügyminiszterium által elrendelt, a feljött időszak elején az egész vármegye területén megéjett általános számvizsgálat adatai szintén komoly aggodalomra adnak okot s a trachoma betegség tovább-jedésének megállítás szempontjából a legelőnyösebb és célravezetőbb intézkedések megtételét szükséglik.

Trachomában szenvedőket találtott a vármegye területén összesen 1765 egyén, kik közül 985 nagy fokú, 780 pedig kisköku trachomában beteg.

A betegség gyógyíttatása iránti intézkedések, egy a közigazgatási bizottság által, mint általában is akként tetteket meg, hogy a trachomában szenvedők általános, a közegyi orvosok által fogantatandó gyógykezelése elrendeltetett, a járási tisztviselők pedig utasítva lettek, hogy a gyógykezelés

sem gátolta a providenciális férfiat abban, hogy az éles eszű, hazafias érzésű publicistát a maga körébe vonja és tisztességgel halmozza.

V.

Andrássy a hivatalban.

Andrássy nem volt munkáminiszter, a szó közönséges értelmében. Magyarorszában és később a bécsi Ballplatz palotában az ő munkásságának módja valóságos irtózat volt kollégái, tanácsosai és referensei előtt. Hetek és hónapokot át hozzá sem nyult a tollhoz. Aztán egyszerre neki ült és pihenés, szünet nélkül, éjjel nappal dolgozott. Hogy ily módszerrel az iktatás és jegyzékezes rettetes fáradságos dolog volt és egykor a legfontosabb esetekben is, senki sem tudta, hol feresse ezt vagy amaz az ügyiratot — önkényt érthető, és akkori osztályfőnök, *Hoffmann* báró, diplomáciai ügyekben *Andrássy* ugynevezett „*jobbkeze*”, elég gyakran jutott a legkínosabb helyzetbe, ha idegen követek vagy meghatalmazottak jöttek hozzá egy jegyzékvalás fölött tanácskozni s ő maga sem birt még csak halvány fogalommal sem arról, hol, hogyan miképen és mikor küldetett el Bécsből az a jegyzék a kérdéses kormányhoz.

A rendszeres munka nem feküdt *Andrássy* természetében, inkább amaz angol államférfiak stíljében működött, kiről *Jóhn Russel* lord egyszer egy nyilatkozott, hogy még a helyesírásra sincs szükségük és még is döntő befolyást gyakorolhatnak a világ-

politikára. Maga *Eötvös* is így szólt egyszer *Andrássy*hoz:

— Gyula, te képes vagy ugyan fölgyeket gyökerestől kitépni, ha utadban állnak, de sokkal jobb volna ha e fölgyeknek csirában elfojtasához értenél, mielőtt erős törzshez izmosodnak. Hiszen így a legkönynyebb munkát is nagygyá és nehézé enged fejed fölé nőni.

A bosnyák okkupáció kezdeményezése szolgált leginkább e kritika alapjául. Az okkupáció politikája letörte *Andrássy* nepszerűségét Magyarországon és honfiai rövidlátásait melyen megsértve, gondolt a visszavonulásra.

Mikor 1878-ban Budapestén a delegációban megjelent és azt kellett tapasztalni, hogy nemcsak az utcai tömeg elől nincs biztonságban, hanem magában a delegációban is legjobb barátai kerülék, már akkor elhatározta, hogy kitér ez ellenséges áramlat utjából.

Dacára ennek még a következő őszig megmaradt helyén és tevékenysége ezen utolsó idejének lenyes eredménye az osztrák-magyar nemzeti szövetségi szerződéssel nemcsak honfiai szívét nyerte meg újra, hanem maradandó és tisztelt emléket is biztosított nevének a világpolitika történetében örök időkre. Az utóbbi években *Andrássy* ismét minden pártól szeretett, mindenki által magasztalt államférfiú lón Magyarországon, kinek elhunytát, mint nemzeti gyászát, az egész Magyarország siratja.

folyamat eber figyelemmel kísérjek, a nemzeti rendszerekkel szemben pedig a bírságot, esetleg kórházba küldést a fennálló törvény és szabályok értelmében alkalmazkazzak.

II. N e p m o z g a l m i a d a t o k.

A beérkezett adatok szerint az elmúlt két hóban született a vármegye területén 1012 egyén, közöttük 50 törvénytelen, meghalt 823, tehát a szaporulat 189.

A halálozás feltűnő nagy száma is szomorú igazolása annak, hogy a feljött időszak közegészségügyi tekintetben mily nagy mértékben kedvezőtlen, a mi arról inkább előtűnik, ha tudjuk, hogy Szentes városban a hazamosok száma 39 elmulta feletl a születések számát.

Ezekből látható, hogy mily kedvezőtlennek teszik mindnek a szaporodási viszonyokat, különösen a gyermekek között felmerülő járványok, s a riték számok komoly értelmi szolgálhatnak arra nézve, hogy a gyermeknevelés s azok egészségi állapotának felügyelete a szülők nagyobb gondosságát kellene, hogy igényelje.

Az elhaltak közül öngyilkos volt három, véletlen halál eset folyamán kimúlt szintén három.

III. A k ö z b i z t o s á g.

Az elmúlt időszak a közbiztonság tekintetében határozottan kedvezőnek mondható, mert értéktelen egyaránt kisebb lopási esettől, melyek tettesének legtöbbje kinyomoztatott s a büntető bíróságok általa lett, egyáltalán semmi olyan esemény nem fordult elő, ami zavarólag hatott volna. — Egyébiránt a közbiztonság közegei, úgy az állam erőrendje, mint a községi rendőrségek feladatuknak teljes buzgalommal igyekeztek megfelelni, s kötelességeiket pontosan teljesítették.

IV. G a z d á s z a t i v i s z o n y o k.

Dacára annak, hogy a múlt év termési eredménye a vármegye területén mostohának jellezték, kereskedelmi forgalom hiányában a gabonacemlék folytonosan pangásban nyúlt. És amennyiben a vármegye lakossága kiválólag mezőgazdálkodással foglalkozik, az e téren felmerült mostoha viszonyok első sorban a gazdálkodónságot nagyon is éber takarékosagra, sőt lehet mondanunk nélkülözésre utalták.

Ezen mostoha viszonyok visszahatással vannak a vármegyében, másodszorban főit iparvállalatok és cikkek kelenlőségére. És mitűn a gazda közönség az iparosok jövedelmétől áll kapcsolatban, megtörtölv a gazda közönség nélkülözése az iparúok anyvoni helyzetét csak növeli. A gazdasági viszonyaink a szerint esakis nyomasztónak jellezték s ebből kibontakozásra nincs is addig remény, míg a behatóbb kedvezőbb termési és közforgalmi viszonyok bizonyos lendületet nem nyernek.

Az ilet termési kilatások, melyek a múlt év őzen és az év első hónapjában kedvezőnek mutatkoztak erős megpróbáltatásnak vannak kitéve, a mennyiben a folytonos szárazság és ejjeli fagyok a gyöngye repec vetéseket már az ideig is megsemmisíteték s kártekonny kihatásuk már a buza- vetésekben is észlehető.

Itt tartom megemlítendőnek, hogy a gazdaszat egyik fontos ágában az állattenyésztésben oly fontosabb körülmény, a mi kiemelendőnek mutatkoznék, — nem merült föl.

A háziállatok egészségi állapota a megye területén semmiféle járványos avagy rágalós betegség által meg nem támadtolt, kivéven Szentes város területén előfordult 3. és Szegvár község területén előfordult egy vesztetési eset, melynek folytán azonban a szükséges övintézkedések azonnal megtétettek.

V. N é p n e v e l é s.

A múlt év III ik negyedében megkezdődött iskolázatás, a kanyaró és vérheny járvány lepte helyek kivételével, zavartalanul folyt ez időszakban is. Szentes és Csongrád városokban, továbbá Horgos, Teés és Fabian-Sebestyén községekben a fentemlített járványos betegségek miatt hosszabb s rö-

videbb ideig szüneteltetni kellett a tanitást, a mi azonban most már Fabian-Sebestyén községen kívül mindenütt folyamatba tetetett.

VI. K ö z m u n k a é s k ö z l e k e d é s.

A közmunkák folhasználása s egyáltalán a közlekedési eszközöknek tovább fejlesztése e teli idény alatt szünetelt. E téren tehát különösen tölemilendő körülményre nem reflektálhatok, annyit azonban jelölhetek, hogy az ez év szálóelő közmunka összfeladások, melyek a folyó évi költségvetés alapját képezték forrjak, már beértek, és ebből kifolyólag a közmunka előhivatár legközelebb a téli törv. bizottság előterése alá fog terjesztetni.

A köztákos alkalommal összesen 35 utkaparó folyó évi január 1-től fogva már beszegédtetett, kik is előadatuk teljesítést már megkezdtek.

Az utkaparók elhelyezésére szolgáló épületek és pedig a szentes-búvásárhelyi, szentes-aradi országúton már a télen elkészültek és a kívánalmunk teljesen megteleinek.

VII.

A karózányek a feljött felet jelzett időszakban az újonczási ütemükkel teljesítésre szerítkeztek, melyek a hadkötészek összfeladásai, sőt másokkal az újonczási határokok kötelezettségei és az újonczási közreműködötti pénzes hátrahagyott megbizották kigenyelésével belezsezt nyertek.

Az erre vonatkozó hírdelmények a fennálló szabályok értelmében az egész vármegye területén közztetettek, mely intézkedések alapján biztosan remélni lehet, hogy a folyó évi március végen megkezdendő újonczalítás minden ünökakadás nélkül végrehajtható leend.

Félemeltem meg azt is, miszerint mozgósítás esetén működésre hivatott hóvátó bizottságok kirendeltek s azok tagjai az előirt utatásal ellátva, megválasztattak, illetőleg kinevezettek.

VIII. A d ó z a s i v i s z o n y o k.

A múlt év rossz termési eredménye s az ehhez járuló alacsony gabona árak a nagy részben földműveléssel foglalkozó lakosság adózási képességet oly annyira lefokozta, hogy az ezen időszakban meg jobb termési évek után is már kiköltekezett adóznoknak a legnagyobb gondot állia a közterhek kiegyenlítése, sőt az határozott megereöltettségekkel jár.

Ezen kedvezőtlen helyzet kifolyásaként az adók beszedése körül is némi hátramaradás észlelhető, melynek a számadatai a következők:

A folyó évi január hó végéig volt: egyes adótarozás 261,357 frt 01 kr., erre befolyt január hóban 20,791 frt 55 kr., hátralék 240,565 frt 46 kr., hadmentességi díjtarozás 24,292 frt 50 kr., befolyt 1908 frt, hátralék 22,384 frt 55 kr.

Epp így hátramaradás észlelhető a vízszabályozási költségek, valamint a községi és vármegyei pótdókok bevezetése körül is, és a javulás e tekintetben csak akkor remélhető, ha a jövő hóban megnyíló tavaszi munkaidő keresetforrást nyújtand a kézimunkából főlöknek is, s így alkalunk leend kereseményükből köztarozásaikat födözhetni.

Stammer Sándor.
alispán.

A f o l t o z á s m ű v e z t e t e.

Sokszor szeműnkre vetették már lapban és közgyűlésben, hogy Szentes város tanácsát alptalanul vádoljuk helytelen gazdálkodással, önkenyes, a törvény és szabályrendeletek határozataival merőben ellentétes intézkedésekkel, úgy hogy a mondvacsinált közvelemény már jönnek is látta formális övációban reszesíteni a tanácsot, a togyasztási adókezelés 3 évi jövedelméről beszámolás alkalmából tartott közgyűlésben.

A tanács helytelen gazdálkodása ellen lapunkban többször hangoztatott vádák tekinetében azonban minket legjobb meggyő-

ződésünk vezérelt s az is ment minden megrovástól.

S hisszük, hogy előjvendő az az idő, amikor beismerik állításaink igaz voltát és különösen azt, hogy a tanács eljárása ellen nyíltan, férfiasan hangoztatott véleményünkben sohasem a személyes gyűlölség avagy pártkíntet, hanem egyedül a köző vezérelt s beismerik legfőképpen azok, kik most a tanácsai tekintély megővására rendezett övácioknál staffageul szolgálnak.

S ennek előlében éppen a tanács szegődik önkenytelen, segítségükre, mert hibát-hibára tetőzve, elvegre odáig viszi a dolgot, hogy a közőveleménynek okvetlen ellene kell fordulnia.

A tanács ugyanis gazdálkodásának tartatlan voltáról ismét egy újabb adattal szolgált.

Mint már lapunkban előzőleg hírt adtunk, a vasútépítés folytán kártalanítandó földművelődösök részére a szegedi kir. törvények által hozott végzésben megállapított, összesen 6600 s néhány forintnak s 1888 évi január 1-től számítandó 6% kamatainak kifizetését a városi közpénztár terhére utalványozta ki a tanács, holott abban erre a célra egy krajcár sincs, de az 1890. évre előirányzott kiadások közt erre a célra egy krajcár sem lett felveve.

Már akkor kifejezést adtunk abbéli véleményünknek, hogy ez nem helyes es nem jogos, mert törvény és szabályrendelet szerint a közpénztár terhére csak oly kiadások utalványozhatók, melyek a költségvetésbe felvették s a költségvetés szoros betartásáért a tanács felelős.

Mindennek dacára megis megtörtént volna a kifizetés és így elkövetve a törvényesítés, minden lelkiismeret furdalás nélkül, ha a számvevő előirt köteleossége hű és pontos betartásának magatartása nem emelkedve, a törvény és szabályrendelet biztosította vétőválog nem el.

Megtörtént ugyanis városunk beléletében talán paratlanul álló az az eset, hogy a tanácsnak fentemlített intézkedése ellen a számvevő kifogással élt, megokolván azzal, hogy mitűn a költségvetésben erre egy krajcár előirányozva nincsen, a közpénztár terhére nem utalványozható.

Es ez helyes.

Azert rendszeresítette a törvény a számvevősi hivatalt, s azert választjuk mi a számvevőt, hogy benne egy kontrollt bírnjunk a város pénzügyeit illető dolgok elintezésében.

Ugy látszik a tanács is belátta a számvevő eljárásának helyességét, mert a helyett, hogy hatalmi sulyával élynymoi igyekezett volna, a városi adminisztráció szerkezetében — elég sajátságosan — csak alárendelt minőséggel szereplő számvevő tiltakozását; — az úgy sürgőslegere való tekintettel egy újabb tanácsülésre gyűlt egybe s a számvevő kifogást megkerulni igyekezett azzal, hogy amennyiben a tanács valamikor a vasuti végrehajtó bizottság pénztárából 9000 frtnyi hitelt vett igénybe, ennek visszafizetését rendelte el.

A számvevő — kihez ezen utalványozást szintén el kellett küldeni — ismét csak azt a notát fűjta ezen tanácsai végzésre is, s a vege ennek is az lett, hogy a közpénztár ennek a kifizetését sem teljesíthette.

Hogy ma, tőyleg miben áll ez úgy; megoldatott-e már a tanács és a számvevő közt fennforgó ezen diferencia s ha igen,

hogy és miként, — arról ezidőszent tudomásunk nincs, de azzal ezuttal nem is foglalkozunk, mert ezen előzmény után csak azt a kényes helyzetet akarjuk feltüntetni, melybe az ovációba részesített tanács, általunk mindig hangoztatott helytelen gazdálkodása által magát sodorta s amely kényes helyzet a városra anyagi kárral jár.

A szegedi törvényszék határozata Szentes város közönségét, mint vasútpéttőt és tulajdonost kötelezi az említett kártalanítási összegnek és járulékaiknak kifizetésére és pedig végrehajtás terhe alatt s így kétségtelen: akár van a városnak erre pénze, akár nincs, azt a kitűzött határidő alatt kifizetnie kell, hacsak végrehajtásnak s az azzal járó költségek megfizetésének kitenni magát nem akarja.

A városnak tehát fizetnie kell, ha a föld alól veszi is a rávaló pénzt.

Es van is a városnak erre szánt pénze, mert a vasút építéssel járó összes költségek fedezésére azért vette kölcsön a 340 ezer forintot s bízta annak kezelését a vasuti bizottságra.

Rendes körülmények között tehát a tanács teendője egyszerűen abban állana, hogy a törvényszéki határozat kézhezvétele után nyomban megkeresi a vasuti végrehajtó bizottságot, hogy pénztárából az erre szükséges összeget a város főpénztárába fizesse le, honnan a tanács azt annak rendje és módja szerint kiutalványozhatná az érdekelteknek.

Ez azonban lehetetlen.

Mert a vasuti bizottság pénztárába már pénz nincs, mivel egyszer 9000 forint kölcsönt adott a városnak és az azt még miundeideig nem fizette vissza.

Ha tehát a számvevő ellenőrzési jogát továbbra is teljesíti s ahhoz ragaszkodik, nem marad más hátra a tanácsnak, mint a pótköltségvetés nem irigylendő munkájához fogni s annak megszavazását kérni a közgyűléstől.

Ehhez azonban idő kell. Még többahoz, míg a pótköltségvetés felsőbb hatósági jóváhagyást nyer.

Azok a föltulajdonosok pedig már régóta várnak elfogalt földjük árára s ha türelmetlenkedve, végrehajtás utján igyekeznek ahhoz jutni, csak jogukkal élnek.

S így a 6600 s néhány forint tetemesen megszaporodhat s az ekként szenvedett, káron kívül, tűrnie kell még a szegyet is, mely a végrehajtás foganatosítása folytán éri.

S ha vizsgáljuk az ezen állapotot előidézte okokat, azt találjuk, hogy ennek egyedüli oka a tanácsnak azon szabálytalan és törvénytelen eljárása, hogy a közgyűléshire, tudta és megkérdésére nélkül szabadon vett fel a költségvetésben megállapított bevételek terhére ideiglenes kölcsönöket, a miket aztán úgy apránként ki spórolti. A vasuti pénztárából így kivett összeget azonban nem tudta eddig ki spórolni, most meg már alkalmatlan, hacsak a számvevő meg nemgyöngül s így az, fentmaradt tartozásnak. Többször felelünk szavunkat a tanács illetén eljárása ellen s rámutattunk ennek a gazdálkodásnak veszélyes voltára. Ime itt az eredménye.

Es semmiféle ovációval nem lehet elenyésztetni azt a szomorú valóságot, hogy a város adóssága 9000 frral szaporodott s amely csak úgy véletlenül pattant ki.

Hova lett a 9000 frt? azt nem tudjuk.

Költségvetéseink, zárszámadásaink erről mélysegen hallgatnak. Azok a rendes gazdálkodást igyekeznek pénztári maradványaikkal feltüntetni.

Számvevő úr keresse, talán megtalálja.

Ujdonságok.

Szentes, 1890. március 2.

— **Személyi hir.** *Zsilinszky Mihály* főispán február 28-án, pénteken hazaérkezett szarvasi útjából.

— **Felfüggesztett tisztviselők.** A községi bíróság szennyesse kezd keresztülmenni a nagymosón. Előbb csak a fegyelmi vizsgálatot rendelte el a polgármester úgy a községi bíró valamint fogalmazója ellen. Később azonban az ügyről jelentést tett az alispánnak, ki a maga hatáskörében Farkas Benedek községi bíró hivatalától felfüggesztette, míg a polgármester ugyanezt cselekedte, míg a fogalmazóval, Egyidejűleg a helyettesítésről is intézkedés történt: Farkas Benedek községi bíró Nyry Gyula ügyész-géddel, Rácz Balint fogalmazó Kemény Dezso napjássegédi állásra Füstli Molnár Sándor ügyvédjelölt lett kinevezve.

— **Vasut a földi révig.** Mint Csongrádról értesülünk, az esztr. állam vasutak igazgatósága ismét komolyan foglalkozik az eszmével, hogy csongrádi szárvonalát a földi révig kiépítse. *Szék* Imre orsz. képviselőt, ki csak most épült föl súlyos betegségéből, ez ügyben legközelebb várják Csongrádra.

— **Március 15-ike.** Mint biztos forrásból értesülünk, a szentesi dal- és zenegyűlet március 15-ét egy szép ünnepély rendezésével ünnepli meg. A monddott nap delelőttén 11 órákor ugyanis a vármegyéhez közgyűlési termében matiné-t tart, melyen a dalegylet hazafias dalokat énekel. Pólya a Ferenc gymt. tanár egy felolvasást tart e nap történelmi jelentőségéről, dr. Filó Lajos ügyvéd pedig Petőfié a „Talpra magyar” című költeményét szavalja el. Ugy a szereplők általában ismert neve, mint a megünnepelendő nap nagy fontossága bizton reméljük engedi, hogy a látogatók impozáns számmal vesznek részt e hazafias ünnepélyen. Belepti díj nem lesz. Este pedig az ünnepnap emlékeztetőre a kaszinó helyiségeiben a kaszinó és a dalegylet társas vacsorát rendez.

— **Feltámad-e?** A csongrádmegyei gazdasági egylet választmányja a közelmúltban gyűlést tartva, ez alkalommal határozatba ment, hogy az *elnök*, *Sarkadi* polgármester, kire gróf *Károlyi* Sándor elnök időküzi lemondása folytán az elnöki teendőket hárulnak, lehető rövid idő alatt hívja össze a közgyűlést, az egylet újra alakulása céljából. Ez a közgyűlés azonban — a már általunk említett okból — maig sem lett egybehíva, hanem e helyett a f. hó 7-én újból választmányi gyűlés lesz, talán azért — hogy újból elhatározzák a közgyűlés egybehívását. E választmányi gyűlési lavírozás közben méltán kérhetjük: vajjon feltámad-e az a gazdasági egylet valaha halottaiból?

— **Elvetemedett fiú.** *Szabolcsi* János mindszenti lakosra is rátette kezét a földi igazságszolgáltatás: febr. hó 27-én bekísérték a járásbírószághoz. Nagy az ő bűne. Megfelelkezve a fűi kegyeletről, életveszélyes fenyegetéssel támadta meg mostoha apját, Gurbó Jánost és annak feleségét, aki pedig az ekkoresovult fű tulajdonos édes anyja. Cselekedte pedig ezt azért, mert a pija szót emelt az ellen, hogy kegyetlenül bánik a jószággal, az édes anyja meg megpirongatta, mikor durván felelt vissza mostoha apjának. A magáról megfélemedezett fű vasvillával rebant ezért szüleinek és ha a szomszédok segítségükre nem sietnek, bizony rossz vége lesz a dolognak: mert elvadultságában leütötte volna lábról a két öreget. A panasztevő mostoha állítása szerint a 32—34 éves fű aligha nem elmebajban szenved, mert több ízben követett már el ellenük hasonló merényletet. Egy ízben, hasonló panasz alkalmából, a mindszenti szolgabírósgy orvosilag is meg akarta vizsgáltatni, de az orvosra s rárohant. A bekísérése végett kiküldött járőrre is vasvillát fogott s ez csak nagy nehezen volt képes a dühögőt megfékezni. A megejtett orvosi vizsgálat azonban ép elméjének mondja.

— **Egy új betegség.** Az országházban és egy némely budapesti lap szerkesztésében elharapódzott a tudomány orvostanában „*furor canitum et vice canitum*” városunkban* is feltört a fejt. A kór mint szakrúdok állítja, könnyen válik ragályossá s épp azért a legszigorúbb óvintézkedések szükségesek: Eddig a betegség csak szűk körben szorult összesen 2—3 egyennél volt orvosilag konstatható, kiket aztán a főorvosi hivatal nehogy a nyavalyát elhárulják, szigorú megfigyelés alatt tart. A kór ismérvei: a képződött betegség tüntetése a láta oly mérvű kitágulása, hogy az illető szenvedő meg nem történt dolgokat lát és a felelőző vizüjében, megtörtént tényeket beszél el, a tényleg föllátó tüdőmelkedés bizonyos sajátos érzete s az irélkezés permanens viselkedése. A betegség gyógyítására nézve az orvosok még maguk sincsenek tisztában, de mondják, hogy az aggasra alkalmazott hideg zuhany jótékony hatással van a tüdőszűk idegek lebillapítására. Amí ragályos voltát illeti: leginkább oly egyének inklinálnak az új betegsége, kikben az önkieséves idege állandó feszültségben van, míg azok, kikben magga a kór undort képes kelteni, mentek maradnak a ragálytól.

— **Az ipartestületi elnökség.** Az ipartestület az évi tisztújítás alkalmával mint arról már hírt adtunk, *Biró* Ferencz ipáros lett elnöké választva s minthogy a megválasztott az elnökséget nem fogadta el: új választás szükségére forgott nem. Ez újválasztásra vonatkozólag, biztos forrásból úgy értesülünk, hogy *Petrovics* Soma ev. lelkész bármily jól esett is neki a teleje forduló bizalom — a további jelöltségtől ez idő szerint határozottan lemondott.

— **A szabadság hónapja.** Március, a szabadság hava, nem tiszta verőfényvel, ha borongósan köszöntött be ránk. Az idő ugyan megengedte kissé és február utolsó napjának kemény hidege, élesen metsző szele, lanyha szélcsendes arambába ment át, de az ég szürkén borong s hogy a felújított egészen kiköszöljük, reggelre kevéen, sűrű, apró szemekben pilinkelt a hó. Szóval, a szabadság havának első napja nem a tiszta derű mosolyával, hanem sziberiái szolgására emlékeztető komor éggel, havazással köszönt ránk.

— **A Kádi és a bej.** Sajátságos felfogása a vidéknek, hogy minden kis hírlapi tréfában, egyoda vetett humoros apróságban mindjárt helyi alakokat kutat az avatlan szem. — Kérdésetek találgatjuk: Ki lehet ez, kisedo ama? S honnan vette vajon az írő az adatokat? Így történik ezáltal, hogy sokan, a lapunk mult számában „*A Kádi és a bej*” czimű megjelent humoros apróságba is beleapaszkoznak, sőt gyana merül fel arra nézve, mintha erre vonatkozó adatainkat közvetlen *Iszkonder* Kádító nyertük volna. Minden neteláni további gyana kikerülése céljából tehát inditattva éreztük magunkat kijelenteni, hogy az illető apróság adatait egyenesen a keleti expresszovonattal kaptuk a kadiasi *Pry Páltól*, ki ottan redivált meg hatalmazott saját külön hírlapi tudósítónk és mint ilyen, minden telé bevalatos, mindent kifürkész és a titok pecsétje alatt mindent — ki is fecsge.

— **Uj lap.** „*Tiszavidek*” címmel új lap indult meg a mai napon Csongrádon. Keletkezéséből bőven indokolja az a körülmény, hogy az ott újév után megindult „*Csongrád*” című lap mindjobban kikék organumának bizonyul, mely nem a közönség, hanem a sértett egyéni hiúság és hatalomvágy érdekeit

szolgálja. Az új lap első száma élénk, változatos tartalmával, higgadt, mérsékelt és minden irányban tisztesegesen hangzóval bizonyára kedvező benyomást fog kelteni mindenfelé és semmi kétségünk abban, hogy a szerkesztőség be fogja váltani programját: Tárnyilagosan fogja bírni a községi és megyei élet eseményeit és nem hagyja magát soha a személyeskedés terére sodorni, melyen pillanattal tapost lehet ugyan aratni, de allandó, maradandó sikert soha. E tudatban szívélyesen üdvözöljük az új kollégát és Csöngrád érdekében hosszú életet, fényes sikert kívánunk pályatutásán.

— **Halálozás.** Gyászlap tudatja velünk *Gaal* Imre nagykevelű ref. lelkesnek, a bihari egyházegyház volt esperesének és 1848/49 ik honvéd tábori papnak febr. hó 23 án, élte 75 ik évében bekövetkezett elhunytát. A boldogultban *Gaal* Sándor kir. járásbíró edes atyját siratja. Legyen könnyű a föld hideg teteme fölött!

— **Egyleti hír.** A Csongrádmegyei orvos gyógyszerész egyesület célra kiküldött tagjai már benyújtották az egyesület nevében az ártói közföld létesítésére vonatkozó emlékiratukat a polgármesteri hivatalhoz. Szükségtelen hangsúlyoznunk, hogy egy közföld általánosan érzett hiánya az egész város közönységének s mert ez így van: méltán várjuk a polgármestertől, hogy nem késik ez emlékiratot és abban foglalt javaslatot pártolón a közgyűlés elé terjesztje. E tündő létesítésével a város nemcsak saját egészségügyének javát mozditja elő, hanem előnyös tőkebefektetést is eszközöl, mellyel a város jóvedelmét növeli. Ezenkívül pedig — mint ezt az emlékirat is kifejezi — értékes objektummá válik a föld létesítésével a tul a kurcái korszerű épület is, melyet így — az egész kermittel — vissza lehetne adni eredeti rendeltetésének.

— **Thea-estély.** A kaszinó vigalmi bizottsága f. hó 22-ikén este fél 8 órakor saját helyiségében thea-estélyt rendez s a végből az aláírási ivot ki is bocsátotta. Résztvételi díj 1 frt 30 kr. személyenként. Vacsora után — mely thea és hidegszékkel fog állni — a táncelvelők részére egy kis táncmuzelet lesz. Tekintve, hogy a kaszinói ezen társas összejövetelek mindig igen kellemesek és feszteleneek szoktak lenni s tekintve, hogy a tiszta jóvedelem a kaszinói könyvtár javára fog fordíthatni: saját érdekük és a szép cél előmozdítás végett minél tömegesebb részvételre kérjük fel az érdeklődőket.

— **Tűz.** Nem jelezte harangok rémes kongása a pénteki tüzesetet, pedig kis hízja, hogy egész utca nem lett a lángok martaléka. *Zsoldos* Sándor polgártársunk II. tízed 99 számú házában, a kamrában ütött ki a tűz a délutáni órákban. A kamra szalmával volt tömve s a tűz gyors elhatalmasodását csak az a körülmény gátolta, hogy idején észrevették és *Mócsai* Imre rendőrkápiár azonnal intézkedett, hogy előjuttassék. A kamra minden ablakát legmentesen elzáratta, a tüzeeskendőt kirendelte, és többek segítségével aztán szerencsésen el is nyomta a tüzet, mely ha kicsaphat, ott a szoroson egymáshoz épült nádfedelű házak közt kiszámíthatatlan pusztítást vitt volna véghez. A tüzet egy lakó gondatlansága idézte elő, ki az nap keyeret süttve, bizonyára tűzszikrárt vitt ki a szalmás kamrába.

— **Új igazlító.** Új igazlítója került a „S z e n t e s i L a p”-nak, s mint ahogy ily nagyhatalomhoz illik, az új szülőtte valósgya kis táltos, ki mindjárt harapós fogakkal plántálódott ez árnyék világra. Az új szülőtt a keresztségben Dr. . . . r nevet nyert s táltosi mivoltától telhetően gyakorolja magát az igazlításban, természetesen a „Szentési Lap” modorában. A nota még mindig Ó n o d y Lajos mártírását zeug ez

által hosszú vezércikkben, beleszóván és lerántván a főispán által ujonnan kinevezett hivatalnokokat is. Az igazlító azonban csak a k lát, de nem mond igazat. Mert Ó n o d y Lajost senki sem beszélte rá arra, hogy a megyei alszámvevői állásra pályázzon. Tudta, hogy neki minden egyéb kvalifikációja meg van ez állásra, mert van az érrettségével egyenértékű tisztvi vizsgája. Az államszámveteli vizsgát, a törvényszabta határidőn belől kötelezte magát, kinevezetésekére letenni és ezt a minisztérium nem is kifogásolta egy pillanatra sem. Hogy lemondását a megyénél benyújtotta — erre senki sem ösztönözte. Önként cselekedte, sőt a főispán lebeszélni is igyekezett őt erről, azzal érvelve, hogy csongrádi megváztatása nem biztos s ne hagyja el a bizonyost a bizonytalanért. De Ó n o d y nem is kér részt a „Szentési Lap”-fele mártírságól s ő tőle ugyan azt, hogy keyeretől megfosztották, senki — az új igazlító sem hallotta. Tessek Ó n d y Lajossal bizonyítani azt, amit cikkében elmondott, akkor hinné fog neki a közönség. Így azonban csak táltos marad, aki vele született hajlamból harap.

— **Csongrádi hírek.** Mint csongrádi levelezőnk írja, ott *Balás* János volt csendő a mult hó 22-én üngyökös szándékkal, egy konyha késsel melibe szúrta magát és életveszélyesen megsébesült. Tettének oka családi viszály. A csongrádi országos vásár mult hó 23—24-én kezdő idővel rendkívül élénk volt. A szép számban felhajtott lábas jószág csaknem mind és hozzá tisztesegesen árban elkelt, csak gabonaművekben volt lángha a forgalom.

— **Figyelmeztetés.** Veszett ebek kóborolnak ismét mindenfelé a város utcáin. E veszély folytán figyelmeztetjük a közönséget a főkapitányseg nevében, hogy ebeit láncra köttve tartsa udvarán, mert a szájkosár nélkül, utcán talált ebeket a gyepmester szigorúan összefogdosni és kiirtani köteleztett, míg az eő tulajdonosa szigorúan fog megbüntettetni.

— **A mint értesülünk,** az Assicurazioni Generalihoz közel álló körökben egy magyar jeg- és visszbiztosító-társasagot szándékoznak alapítani; a társaság egy millió forint alapitókével alakul, székhelye Budapest lesz és hazánkban, mint szintén Ausztriában jegbiztosítással fog közvetlenül foglalkozni, mely célra az Assicurazioni Generali saját ngynöki hálózata és az általa gyűjtött becses üzleti anyagot rendelkezése alá bocsátja: ezenfelül tüzbiztosítási üzletből is nagyobb mérvben fogja az új társaság résztvetni. Minthogy a társaság működését minden alapítási és szavazási költség nélkül fogja megkezdeni, azonfelül az alapitoke egy részét magok a Generali főngynökei jegyzték, ez új társaság előnyös fejlődése előre biztosítva van.

Schwarze Seidenstoffe 60 kr. bis fl. 11.65 p. Meter — glatt und gemustert (ca. 180 versch. Qual.) — vers. roben- und stückweise porto. zollfrei das Fabrik-Depot G. Henneberg (K. u. K. Hofliefer.) Zürich. Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. Porto. (1)

MEGHÍVÁS.

A szentesi ipartestület f. évi *Márvius 11-én d. e. 10 órakor* saját helyiségében rendkívüli közgyűlést tart, melyre az ipartestületi tagok ezenel meghívotnak.

Az ülés tárgyai:

- 1) Elnökválasztás.
 - 2) A közgyűlés előtt legalább 4 nappal beadott s legalább 10 tag aláírásával ellátott indítványok tárgyalása.
- Szentesen, 1890. febr. 28.

Baldzsovits Norbert.
tisz. elnök.

Felhívás.

(A temesvári honvédszobor-bizottságtól.)

A Temesvár körül harcolt és elesett szabadsághősjeinknek emlékére honvéd-szobrot s a hősök közös sírjainak megjelölésére emlékköveket felállítani: ezt tüzte ki hazafias feladatát a Temesvárott megalakult honvédszobor-bizottság.

Alkotmányosságunk vértanúi, a szabadság szent igéjének apostolai, ajuinkon hordott ez édes testvéreink és atyáink négyszáznál többen ott porladoznak a városan s a rendes temetőhelyen kívül. Két közös gödör rejtli földi maradványaikat: s a hant, mely e gödörket felt. jeltelen és disztelen: az örök ényezet és feledés tanyája.

Nem zsoldért, nem anyagi érdekért áldozták fel szívük vért, — fiainknak s unokáinknak szabadsága, a mi szabadságunk volt életünk ára. Eretnünk hullottak el, a jeltelen sírjakra alapított alkotmányos életünket, s az új nemzedék elmondhatja, hogy atyái másítva a természet rendjén, két életet adtak.

Elérett életet nem adhatunk: csak emlékkéket áldhatjuk e hősöknek, alakjukat csodálhatjuk s követ köre rakhatunk: emelendők ottát a hazaszeretetek s a kegyeletes hálaemlékek.

Rakjunk követ köre, adjunk vért a művész kezébe, emeljünk szobrot közös érvél s rójuk le tartozásunkat a multnak s jövőnek egyaránt.

A temesvári honvédszobor-bizottság hazafias czéljához hozzájárulni sziveskedjenek

Aldozunk atyáink emlékeken, s fiaink saját emlékként megáldani fogják.

Annál fogva felkértek ez mindazon honszerető polgárok, kik ezen magasztos czél előmozdításához fellérekkel járulni óhajtanak, hogy becses adományukkal a szentesi kurcpartti városház közgyűlési termében, Ponomádi Ferencz városi írnok előtt naponta jelentkezni sziveskedjenek.

Az 1848/49-ik évben küzdött szabadság harcosai szinten felkérteknek, hogy folyó évi március hó 2-án, vasárnap délután, a kurcpartti városház közgyűlési termében tartandó értekezletre megjelenni sziveskedjenek.

Törvényszéki csarnok.

Törvényes kibeküles.

Lapunk társzerkesztőjének *Szedes* János eliten indított becsületesesíri perében febr. 27-én volt tárgyalása a szentesi kir. járásbírószó előtt.

A per előzményei általánosan ismertek. *Szedes* János, a városi közgyűlésen oly helyen és alkalommal, ahol és amikor magánvádoló nem volt jelen, talán kétféle elragadtatva, talán mások által felbujtva, oly kifejezéseket engedett meg magának, milyneek tisztessegek emberek közt egyáltalán nem szokasok és melyek által magát *Bánfalvi* Lajos sértve érezte, ellene becsületesesírtés vétsége miatt pert indított.

A tárgyaláson a tanúnok és vádlón, valamint vádlott ügyvédén kívül több hallgató is jelen volt.

A vádvevői felolvasása után, *Gaal* Sándor kir. járásbíró, ki az egész tárgyalást avatottan, erélyvel vezette, bírói tisztelge képest felhívja feleket, hogy az ügy nem volna-e bekés uton kiegyenlíthető?

Bánfalvi Lajos kijelenté erre, hogy anennyiben őt nem bosszu vezette a feljelentése és neki vádlott esetleges megbüntetésével sincs kellő elégtelt adva, hajlandó a bekés kiegyenlítésre.

Hasonlóan hajlandó erre *Szedes* János is.

Gaal Sándor járásbíró felhívására *Bánfalvi* Lajos előadja, hogy a fenforgó körülmények közt, minthogy *Szedes* János sértő kifejezéseit is a nyilvánosság előtt mondotta el, a legkevesebbet, amit tőle kívánhat, az, hogy itt, szinten a nyilvánosság előtt vonja vissza sértő szavait és s visszavonást hírlaplaj is kozze tegye.

Szedes János kijelenté, hogy a vádvevőben felhozott sértő kifejezéseket nem használta. Tagadja, hogy azt mondta volna a városi közgyűlésen „Ezozsok szamarakent”, tagadja, hogy mondta volna: „teste-lelke annyit sem er, mint amennyiret a nevet vette”; tagadja, hogy nevet említett volna; szóval mindazt tagadta, amit neki ez alkalommal a „Szentési Lap” s százába sértőt adott. Amit azonban mondott, azt kesz visszavonni és kijelenteni, hogy *Bánfalvi* sérteni nem akarta. E az, hogy ezen kijelentését hírlaplaj maga hirdesse, nagyon megalozónak találta magára és erre nem hajlandó.

Bánfalvi Lajos végül kijelenté, hogy pusztan azért, hogy *Szedes* Jánosnak megmutassa, miszerint őtet nem bosszu, hanem csupán az vezette, hogy a sértés megtoroltsasék és elégteltelt iverjen: állal a hírlaplaj közlöstöl.

Mire *Szedes* János, a közönséghez fordulva,

Marszevzki Jánosnak

III. t. 505. számú háza kedvező feltételek mellett eladó, esetleg szent-György naptól berbe adandó.

Ugyan ott jó minőségű bor van

akó számára jutányos áron eladó.

Bővebb értesítést ad

Bugyi Antal.

tanító.

GERÖCZ LAJOS

református lelkésznek
egy boglya gypszenája
van eladó.

Az kétségtelen, hogy gyakran egészen egyszerű, könnyen beszerezhető háziszor meglepően gyors gyógyulást szerzett. „A Betegbarát” című kis irattal még bizonyítékokat is találunk arra nézve, hogy még hosszú, reménytelennek nevezett esetekben is, gyógyulás állott be. Minden betegnek el kellene olvasni azon könyvet; Richter kiadóintézete Liposében ingyen megküldi.

A SOULACI APÁTSÁG (Franciaország)
Szent MAURILLONNE, püspök
Főltétendő Benedek rendi atyái
Fogvize, Fogpora és Fogpastája
2 arany érem: Bécs 1841, London 1844
A legmagasabb kitüntetések
Feltalálót: a királyi orvos DOUSSAUD PÉTER az 1373. prior által.
A Fogvize és Fogpora a legújabb orvosi tudományok szerint készítették, melyek a fogak egészségét, tisztaságát, fehérségét és szilárdságát kölcsönözve a nyulástól és fogfájástól megvédi és erősíti s teljesen egészségesé változtatja.
A Fogpastát minden fogfájás, foggyulladás, nyulástól megvédi, azaz a fogak tisztaságát, fehérségét, szilárdságát, és fehérségét kölcsönözve a nyulástól és fogfájástól megvédi és erősíti s teljesen egészségesé változtatja.
A Fogpastát minden fogfájás, foggyulladás, nyulástól megvédi, azaz a fogak tisztaságát, fehérségét, szilárdságát, és fehérségét kölcsönözve a nyulástól és fogfájástól megvédi és erősíti s teljesen egészségesé változtatja.
A Fogpastát minden fogfájás, foggyulladás, nyulástól megvédi, azaz a fogak tisztaságát, fehérségét, szilárdságát, és fehérségét kölcsönözve a nyulástól és fogfájástól megvédi és erősíti s teljesen egészségesé változtatja.

Értesítés.

Van szerencsém a t. utazó közönséget értesíteni, hogy Vásárhelyre való utazásnál, fogataim ezentúl 3 frtért állanak bárki rendelkezésére és ehhez képest a többi utak is

Tisztelettel
Klein Ignác,
fiúvaros.

Özv. Mikecz Sándorné

I. tized 438. számú háza szabad kézből eladó.
Értekezhetni a tulajdonossal.

Értesítés.

A szentesi I-ső temetkezési egylet közgyűlésének 4-ik számú határozatával a tagok létszámát 600-ról 700-ra felemelni határozván el; értesítettük a közönség, hogy az egyleti alapszabály értelmében felvetetik rang-, nem- és valláskülönbég nélkül minden, 10-től 60 évesig levő szentesi lakos. Beiratás végett bármely időben jelentkezhetni alírótt egyleti elnök, dr. Lábos Endre egyli. orvos- és Sajtó Sándor egyli. pénztárnoknál.

2-1 Kristó-Nagy István, egyleti elnök.

Üzlethelyiség változtatás.

Alulírott tisztelettel tudatom a nagyérdemű közönséget, hogy a Dobrai Sándor kereskedő ur házában 6 év óta fennálló

férfiszabó üzletemet

saját házamba (I. t. 541. sz. a. a vasárterén) tettem át. Amidőn ezt az úri és gazdálkodó közönség tudomására hozom, ugyanez alkalommal van szerencsém azt is tudatni, hogy

bel- és külföldi mindennemű szövetekből férfi öltönyök megrendelhetők s munkadíjul egy öltözet készítéseért az öltözet minőségéhez képest 5, 6 és 7 frtot számítok.

A nagyérdemű közönség irántam tanúsított eddigi pártfogását megköszönve és azt továbbra is kérve, maradtam

Szentes. 1890. március 2.
tisztelettel
Solti Ferenc
férfiszabó.

Zöld-takarmány-szezska-sajtó.

Blunt-féle szabadalm mindenféle takarmánynak eltarására, azaz, hogy a takarmány edes zöld eltarása, legyen az gyepfű, here, csalámadra, repafélé stb.

képezi a jelenkor legkíválóbb találmányát, bizonyítja a gyakorlat és hogy a mezőgazdaságnak ez nyújtja a legnagyobb nyereséget bizonyítja az általunk elárított e nemű gépek sokasága valamint számos, kifutott elismerő levél és bizonyítvány, melyet hatóságoktól és mezőgazdasági előkelősektől nyertünk.

több mint **700** darab ily sajtót adunk el egy év alatt Németország és Ausztria-Magyarországban, ami a legjobb bizonyítéka e sajtók közhasznú és jelentékeny voltának! ad.

Nem kell elmulasztani a takarmányt, különösen pedig a repafélével

gondolni, mert az utolsó óvek kísérletei, egy behalozás az bizonyították, hogy a repafélével kitűnő tefitakarmányt

Használati utasítások, melyek biztos sikerrel kezeskednek, valamint prospectus elismerőlevelek és bizonyítványok díjmentesen küldetnek:

Ph. Mayfarth és társa gazdasági gépgyára Bécs, II., Taborsstrasse 10.
Frankfurt a M és Berlin N.
az önműködő és állandó nyomást gyakorló emeltyű-sajtók, Blunt-szabadalmi kizárólagosan jogosított gyárosai.

SCHLICK-féle Vasöntöde és gépgyár részvény-társaság Budapest.

Gyár és irodák: Városi iroda és raktár: VI., külső váci-út 1896.99. sz. VI., Podmaniczky-utca 14. sz.

Ajánlja kitűnő és szilárd szerkezetű, számos első díjakkal kitüntetett: SCHLICK-féle szab. 2 és 3 vasú ekéit és szabadalm. mélyítő ekéit, mélyítő ekéit övezetékkel, eredeti Schlick és Vidats-féle egyvasú ekéit, talajmélítő eszközeit, boronát és rögtörő hengereit.

Schlick-féle szab. „Haladás” sorbavető gépeit.

Szörvavető gépek, többvasú ekékre alkalmazható tengeri- és ré-a-úttó készülékek. Készletben vannak továbbá: gőz- és járgány-cséplő készülékek, gabonatisztító rosták (Baker és Vidats rendszer), takarmánykészítő gépek, tengeri morzsolók és darálók, örlőmalmok és olajmalmok berendezések.

Eredeti amerikai kéveköto és marokrakó arató gépek és fűkasztató gépek.

Legjutányosabb árak. Előnyös fizetési feltételek.

Árjegyzékek kívánatra ingyen s bérmentve.

JEGYZET. Van szerencsém ezmeletl e. e. üzletbarátaink becses tudomására hozni, hogy noha a VI. Podmaniczky-utca 14. sz. alatt lévő irodánk legnagyobb részét a külső váci úton lévő gyártelepünkre helyeztük át, mindazonáltal ezen irodai helyiségünkben e. üzletbarátaink kényelme érdekében egy városi irodát tartunk fenn, valamint, hogy ugyanott építési cikkeink és gazdasági gépeinkből raktárt létesítettünk.

Kiváló tisztelettel
A Schlick-féle vasöntöde és gépgyár részvény-társaság igazgatósága.

Öltözék-szövetek

Pervien és doszking a magas papság részére, szabályzat szerinti szövetek a cs. és kir. hivatali egyenruhák, veteránusok, tüzöltek, tornaegyletek és inas egyenruhák részére.

Billiárd és játékszital szövetek. Lóden, vízhatlan vadászkatákhoz, mosószo-
vetek, utazó plédok 4 frtól 12 frtig stb. Mindez sokkal jutányosabban, mint bárhol és csakis a legjobb, kitűnő minőségben.

Stykarovszky János Brünben.

Ausztria-Magyarország legnagyobb poszt-
raktára. Minták bérmentve. A t. szabómester-
urak részére a legzadagabb választékú min-
takönyvek. 10 frtól följüli utávért megrendelé-
sek portmentesek. 200,000 frtos állandó rak-
táram és viláfgörgalmi üzletem mellett önkény-
terhető, hogy sok maradék halmozódik föl és
minthogy ezekből lehetetlen mintát küldö-
nem, így nem tetsző maradék rendeléseket vissza-
veszem, becsérelém, vagy a pénzt küldöm
vissza. A szin. hosszúság és ár megnevezése
az ily maradékok megrendelésénél föltétlenül
szükséges.

Levelezés német, magyar, cseh, lengyel,
olasz és francia nyelven. 20-3

Bérbeadandó

a szentesi takarékpénztár piactéri házá-
ban a f. évi április 24 ik napjától ke-
dődőleg

egy udvari lakás

mely áll 3 szoba, 1 előszoba, konyha,
padlás és pince helyiségből.

Továbbá ugyanott

egy nagy utcai pince

azonnal bérbe vehető és elfoglalható.

Feltételek megtudhatók

3-2 az igazgatóságnál.

P S E R H O F E R J.-féle

gyógyszertár Bécsben
Singerstrasse 15. sz. „Zum gold. Reichsapfel“.

Vértisztító labdacskok ezelőtt egyetemes labdacskok neve alatt; ez utóbbi nevet teljes joggal megérdemlik, mivel csakugyan igen sok oly betegség létezik, melyben e labdacskok csodás hatásukat fényesen bizonyították.

Évtizedek óta ezen labdacskok általánosan igen el vannak terjedve, számtalan orvos ren-
deli azt, s alig akad eszelen, melyben ezen kitűnő háziszserből ne volna egy kis készlet.

1 doboz 15 labdacskal 21 kr., 1 tekercs 6 dobozzal 1 frt 5 kr.,
bérmentelen utávért melletti megküldéssel 1 frt 10 kr.

A pénz előleges beküldése mellett, bérmentes megküldéssel együtt 1 tekercs labdacsk
1 frt 25 kr., 2 tekercs 2 frt 30 kr., 3 tekercs 3 frt 35 kr., 4 tekercs 4 frt 40 kr., 5 tekercs 5
frt 20 kr., 10 tekercs 9 frt 20 kr. (1 tekercsnél kevesebb nem küldetik szét).

Kéretik határozottan Pserhofer J.-féle vértisztító labdacskokat kérni
s arra ügyelni, hogy a dobozok tetején levő felírás minden do-
bozon a használati utasításban látható Pserhofer J. névalírással el
legyen látva és pedig **veres** nyomásban.

Fagy-balszam, P S E R H O F E R J.-től, 1 tégely 40 kr., bérmentes megküldéssel
65 kr.

Keskeny útifü-nedv, hurut, rekedtség, görösköhögés stb. ellen, 1 palack
50 kr.

Amerikai köszvény-kenőcs, 1 forint 20 kr.

Por lábizzadás ellen. Egy doboz ára 50 kr., bérmentes megküldés mellett
75 kr.

Golyva-balszam, 1 üvegcsé 40 kr., bérmentes megküldéssel 65 kr.

Élet-essenzia (prágai cseppek), megromlott gyomor, fosz emésztés ellen.
Egy üvegcsé 22 kr.

Angol csoda-balszam. 1 üveggel 50 kr., egy kis üveggel 12 kr.

Piaker-por, köhögés stb. ellen, 1 dobozzal 35 kr., bérmentes megküldéssel 60 kr.

Tannochinin-hajkenőcs P S E R H O F E R J.-től a legjobb hajnövesztő szer
1 szelencé 2 frt.

Egyetemes tapasz S T E U D E L tanártól, sebek ellen jönak bizonyult háziszser.
Egy tégely 50 krajcar, bérmentes megküldéssel 75 kr.

Egyetemes tisztító só, BULLRICH A. W.-től. Kitűnő háziszser magzavart emész-
tés minden következményei ellen. Egy csomag ára 1 frt.

Az itt felsorolt készítményeken kívül, valamennyi az ausztriai lapokban hirdett bel- és külföldi
gyógyászati különlegesség készleten tartatik, s minden esetleg raktáron nem levő czikk kívánatra
pontosan s legjutányosabban beszerzetetik.

**Postai küldemények az összeg beküldése, nagyobb megrendelé-
seknel utávért melletti a leggyorsabban eszközöztetnek.**

**A pénz előleges beküldése mellett (legzélszerűben postautalvány mellett, a
viteldij sokkal kevesebb kerül, mint az utávért melletti való küldésnél).**

Rövid használat után nélkülözhetlen fogtisztítószer.

A fogak
szépsége

Uj amerikai
GLYCERIN-FOG-CREME
(orvosrendőrileg megvizsgálva)

KALODONT

SARG F. A. FIA
és TÁRSA

cs. kir. udv. szállító Bécsben.

Kapható minden gyógyszerháznál és illatszerekkereskedésben.
Darabja 35 kr.

52-29

Szentesen kapható id. Várady Lajos gyógyszerháznál.

Szánthó János

1-ső tized kurcaparti 10-ik számú háza,
melynek elsőrendű asztali
csememe szőlővel szépen
berendezett kertje van — szabad kézből
eladó, értekezhetni lehet a tulajdo-
nossal. 6-5

Vizsgáljatok meg mindent s a legjobbat válasszatok.

Ezerszeresen kipróbált s orvosi tekintélyek és számos magános
bizonyítványokkal kitüntetett készítmények:

Dr. Miller mohnövényedve, megpőle hatású köhögés, rekedtség-
nél; torokfájás, nyálkásosodás, kezdődő tüdőgyümöncél és egyáltalán a leg-
zöszervek minden gyulladásánál. Tegőlyben gyermekek és felnőttek szá-
mára. Egy tégely ára 50 kr.

Dr. Miller gőres övobalsama. Ezen balszam célszerű és ajánla-
tos gyomorfájás és gyomorgörcs, gyomor-hurut, gyomordagauat, hányás,
hasmenés, fölfúvódás esetében. Kőkikás fájdalomnál az eredmény
csaknem rögtön. Továbbá minden hosszadalmas és kimerítő betegség
után, amennyiben az emésztést nagyban elomozditja. Ezen kitűnő szer-
nek különösen fatulhelynél egyetlen háztartásban sem kellene hiányoz-
nia. Egy üveg ára 1 frt 50 kr. Föl üveg 80 kr. o. é.

MILLER tyukszent-balszama.

Csalhatlan szer tyukszemek, szemölcsök és fájdalmas bőrkemé-
nyedések ellen.

Kitűnő hatása folytán ezen szer napról-napra növekvő kereslet-
nek és elterjedésnek örvend.

Nétalan előfordulható hatás nélküli utánzásoktól való megóvás
végett kéretik mindenkül, csakis Miller tyukszent-balszamat kérni.

Ára egy skatnyában levő üvegcsének használati utasítással együtt
60 kr. o. érték.

15-4

Szentesen valódián kaphatók:

ROBICSEK GÁBOR, fűszerkereskedő urnál.

Üzleti értesítés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget értesí-
teni, hogy az Uri-utcában ujjoman épült saját házamban
a mai kor minden igényeinek megfelelőleg dúsan beren-
dezett

rőfös- és fűszer üzletemben

nevezett árúkból a legolcsóbb árak és legpontosabb ki-
szolgáltatás mellett vagyok képes tisztelt reverimert része-
síteni.

Ugyanezen házamban

érc- és fa-koporsó és sirkoszorú-raktáramat
mindennemű temetkezési kellékekkel kibővíttem, úgy,
hogy nálam mindezen kellékek a leggyorsabb kiszolgálta-
tás mellett **bámulatos** olcsó áron kaphatók.

Midőn a nagyérdemű közönség eddigi kiérdemelt be-
cses pártfogását továbbra is kérem, tisztelettel vagyok

5-6

Nyiri Gerzson.